

PRINÁŠAME INŠPIRUJÚCE PŘÍKLADY, KTORÉ PREDSTAVUJÚ UNIKÁTNE PŘÍRODNÉ, KULTÚRNE, HISTORICKÉ, RELIGIÓZNE, TECHNICKÉ, SPOLOČENSKÉ HODNOTY, INOVÁCIE A PODPORU ROZVOJA REGIÓNOV, MIEST A VIDIEKA. PŘÍKLADY SÚ V SYMBIÓZE S REGIONÁLNYM UDRŽATEĽNÝM ROZVOJOM, CESTOVNÝM RUCHOM, SO SKVALITŇOVANÍM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA, ZACHOVÁVANÍM KULTÚRNO-HISTORICKÉHO BOHATSTVA A DEDIČSTVA, S MIESTNYMI ROZVOJOVÝMI AKTIVITAMI, KTORÉ SA PODIEĽAJÚ NA ZVYŠOVANÍ ŽIVOTNEJ ÚROVNE OBYVATEĽSTVA A NA KONKURENCIESCHOPNOSTI.

Malebný a prít'azlivý Hainburg

Hainburg sa nachádza v spolkovej krajine Dolné Rakúsko. Ide o malé mestečko, s počtom obyvateľov okolo 7 tisíc (r. 2025), no geograficky mimoriadne pozoruhodné a zaujímavé. Od Bratislavy je Hainburg vzdialený len 18 kilometrov.

Leží na pravom brehu Dunaja, medzi zelenými svahmi pohoria Hainburské vrchy¹ a rozsiahlou Viedenskou panvou², ktorá sa otvára smerom k Bratislave tzv. Devínskou bránou³ – prirodzeným koridorom medzi Panónskou panvou, Karpatmi a Alpami, ktorým oddávna prechádzali obchodné cesty, armády aj kultúry. Dunaj tu vytvoril široké riečne ramená, lužné lesy a úrodné nivy, ktoré patria medzi najcennejšie prírodné lokality v strednej Európe. Okolie Hainburgu je súčasťou *Národného parku Donau-Auen*, kde možno pozorovať riečne ekosystémy, vzácnu flóru a faunu.

Mestečko si zachováva pokojný, takmer vidiecky ráz. Obkolesujú ho mohutné hradby, mestský múr je vysoký miestami až 12 m a 2 m hrubý, s vežami a bránami: Viedenská, Maďarská a Rybárska brána (*Wienertor, Ungartor a Fischertor*).

Nad mestom, len vo výške 291 m n. m., sa vypínajú ruiny **hradu Hainburg** (*Burgruine Hainburg*), ktoré pripomínajú strategický význam tejto lokality počas dejín. Kedysi bol hrad dôležitou pohraničnou pevnosťou na ochranu obchodnej Dunajskej cesty medzi Viedňou a uhorským územím. Táto zrúcanina je dominantná a zďaleka viditeľná. Zo samotného hradu ostala zachovaná len kaplnka, obytná veža a časť paláca. V súčasnosti sa v areáli hradu organizujú rôzne spoločenské podujatia (Obr. 1, 2).

Hrad Hainburg sa začal stavať v polovici 11. storočia na príkaz cisára Henricha III., neskôr sa stal vlastníctvom rodu Babenbergovcov a potom Habsburgovcov. Koniec hradnej slávy sa datuje do 17. storočia, kedy toto miesto obsadili Turci, hrad vypálili a odvtedy začal pomaly chátrať. Avšak vďaka starostlivosti miestnych ľudí sú ruiny hradu Hainburg a jeho areál udržiavané v dobrom stave, trávnik je polievaný a láka na rodinný piknik, nachádzajú sa tu stromy, informačné tabule (Obr. 3), viacero

¹ Hainburské vrchy sa zvyčajne považujú za rakúske pokračovanie Malých Karpát cez Devínsku bránu.

² Viedenská panva – na slovenskej strane na ňu nadväzuje Podunajská nížina.

³ Devínska brána je niekedy nazývaná aj Bratislavská brána.

smerovníkov, lavičiek (Obr. 4), odpadkové koše, dokonca toalety. Výhľady z hradu sú jedinečné a autentické (Obr. 5), za jasného počasia vidieť na západe dokonca Viedenský les a na východe Bratislavu (Obr. 6). Večer býva hrad osvetlený. Vstup je bezplatný.

Obr. 1 Centrálny priestor hradu Hainburg je využívaný na spoločenské podujatia

Foto ©O. Slobodníková

Obr. 2 Jedna z veží hradu je umiestnená v jeho východnej časti

Foto ©O. Slobodníková

Obr. 3 K turistickej infraštruktúre patrí aj informačná tabuľa o Vonkajšej a Hradnej bráne hradu Hainburg

Foto ©O. Slobodníková

Obr. 4 Lavičky, stoly a hradná kaviareň slúžia pre návštevníkov

Foto ©O. Slobodníková

Obr. 5 Pohľad na mestečko Hainburg, Dunaj, turistickú výletnú loď, lužný les a za ním veterné turbíny

Foto ©O. Slobodníková

Obr. 6 Pohľad na modernú časť Hainburgu s bytovými a rodinnými domami, na horizonte je už vidieť Bratislavu

Foto ©O. Slobodníková

Na **Hlavnom námestí** (*Hauptplatz*) je Mariánsky stĺp z 18. storočia – jeden z najkrajších rokokových stĺpov v Dolnom Rakúsku, vytvorený v roku 1749 Martinom Vögerlom, potom Haydnova fontána, Kostol sv. Filipa a Jakuba a socha sv. Jána Nepomuckého.

Obr. 7 Mariánsky stĺp a Kostol sv. Filipa a Jakuba na Hlavnom námestí

Foto ©O. Slobodníková

Foto ©O. Slobodníková

Nad mestečkom Hainburg sa v západnej časti vypína vrch **Braunsberg** (Obr. 8., 9). Nie je to klasický štít v tvare písmena A, ale ide o plošinu. Z jeho výšky sa otvára panoramatický výhľad na tri krajiny naraz – Rakúsko, Slovensko a pri dobrej viditeľnosti aj Maďarsko. Je to miesto, kde človek doslova vidí, ako sa stredná Európa prepája do jedného priestoru. Braunsberg osídlili už starovekí Kelti.

V keltskom období tvoril Braunsberg, Devínsky hrad a opevnené centrum v Bratislave trojuholník významných centier v oblasti Devínskej brány, ktorá bola križovatkou obchodných ciest vrátane Jantárovej cesty a Dunajskej cesty.

Vďaka polohe Braunsbergu na rozhraní Álp, Karpát a Panónskej panvy sa tu nachádzajú vzácne skalné stepi, suché a polosuché trávnaté porasty, ktoré sú domovom mnohých druhov flóry a fauny, ku ktorým patria napr. kosatce alebo žlté kvitnúci hlaváčik jarný. Na skalách sa niekedy pasú ovce, ktoré pomáhajú udržiavať pastviny.

Obr. 8 Vápencový Braunsberg je jednou z dominant Hainburgu

Foto ©O. Slobodníková

Obr. 9 Braunsberg má nadmorskú výšku 376 m n. m.

Foto ©O. Slobodníková

Nábřežie pri Hainburg patrí medzi najpokojnejšie a zároveň historicky najzaujímavejšie úseky Dunaja (Obr. 10). Hainburg leží priamo na významnej európskej vodnej trase medzi Viedňou a Bratislavou. Promenáda je obľúbená medzi cyklistami, pešími turistami a návštevníkmi, tiež medzi seniormi, rodinami s deťmi a mládežou. Posedenie v niektorej reštaurácii alebo v kaviarni je zaujímavým gastrozážitkom.

Obr. 10 Dunajské nábřežie v Hainburgu

Foto ©O. Slobodníková

K rekreačnej infraštruktúre v Hainburgu patrí aj **Kúpalisko Bergbad**, od slovenských hraníc vzdialené len 16 km.

Areál kúpaliska sa nachádza priamo pod vrchom Braunsberg a ponúka skvelé zázemie pre rodiny s deťmi, jednotlivcov a aj športovcov. Medzi najväčšie zaujímavosti a atrakcie patria: 50-metrový plavecký bazén, ktorý je vyhrievaný pomocou solárneho systému, takže poskytuje príjemnú teplotu vody aj počas menej slnečných dní. Pre milovníkov adrenalínu je pripravená skokanská veža s výškami 1, 3 a 5 metrov a tobogan. K dispozícii je vynovený detský bazén a rozsiahle trávnaté plochy s množstvom stromov, ktoré počas horúcich slnečných dní vytvárajú blahodarný tieň. V areáli sú ihriská na plážový volejbal, minigolf, stolný tenis a minifutbal. Z kúpaliska je krásny výhľad na zrúcaninu hradu Hainburg a kopec Braunsberg, ako aj na príľahlé ulice tohto pokojného mestečka.

Zaujímavosti z pohľadu regionálneho rozvoja, udržateľného turizmu a životného prostredia

- ♣ Mestské hradby v Hainburgu z 1. pol. 13. storočia sú stavebnou pamiatkou európskeho rozmeru. Ide o najkompletnejšie a najmonumentálnejšie zachované mestské hradby tejto doby v strednej Európe.
- ♣ Hrad Hainburg pôsobí upokojujúco a celkovo má návštevník pocit, že sa nachádza v lesoparku, kde na neho z okolia dýcha história zašlej slávy mocnej pevnosti.
- ♣ Za jasného počasia je z hradu úžasný výhľad nielen na okolitú prírodu Národného parku Donau-Auen a pretekajúci kľukatý Dunaj, ale v diaľke aj na Bratislavu.
- ♣ Vďaka spojeniu rieky, hôr, histórie a pohraničnej polohy pôsobí mestečko Hainburg ako puto medzi západnou a strednou Európou. Krajinný obraz vytvorený ľudskou činnosťou i prírodou je jedinečný, autentický, malebný a príťažlivý.
- ♣ Hainburg je pôvabným výletným miestom pre milovníkov geografie, histórie, okružných plavieb loďou, ale aj peších turistov a cykloturistov.
- ♣ Braunsberg je fascinujúca lokalita, ktorá ponúka kombináciu histórie, prírody a nádherných výhľadov. Toto bývalé keltské hradisko je významným archeologickým náleziskom. V 2. storočí pred našim letopočtom tu keltský kmeň Bójov vybudoval mohutné osídlenie chránené palisádou a strážnou vežou. Časť tohto opevnenia bola rekonštruovaná.
- ♣ Na Braunsberg sa dá pohodlne dostať autom. Keďže vrch má tvar plošiny, tak sa tam nachádza aj parkovisko. Cesta je však pre autá uzavretá v zimných mesiacoch (od 1. decembra do 1. apríla), kedy je možný iba peší výstup. Na pešiu turistiku je možné využiť turistické chodníky. Viedie sem kruhový turistický chodník Via Monte.
- ♣ Braunsberg je ideálne miesto pre fotografov, najmä počas zlatej a modrej hodinky, kedy sú nádherné západy a východy slnka.
- ♣ Kúpalisko Bergbad má v ponuke cenovo zvýhodnené vstupné po 14 hodine. Priamo v areáli sa nachádza reštaurácia s ponukou jedál a nápojov. Vstupenky je možné zakúpiť si aj online formou.
- ♣ V Hainburgu sú všetky EkRoKSEVDI aspekty udržateľného rozvoja.

Názov: Malebný a príťažlivý Hainburg

Autorka: © RNDr. Mgr. Oľga Slobodníková, PhD. (SAŽP)

Vydavateľ: Slovenská agentúra životného prostredia
a Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

Rok vydania: 2026